Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utcza 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utcza 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — — 12 „
Negyedévre — — — — 6 „
Egy hóra — — — — — 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkivül az összes hirdetési irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1904. XXXIII. évfolyam. 114. szám. Csütörtök, május 19.

A hadügyminiszter nyilatkozata.

Nagybecskerek, május 19.

A közös hadügyminiszter az osztrák delegációban tegnap nyilatkozott a hadügyi követelésekről.

Tekintettel arra, hogy a hadügyi költségek óriási emelkedése igen élénken foglalkoztatja a közvéleményt, szükséges rámutatni a hadügyminiszter álláspontjára, hogy kellő világosságot nyerjünk a követelések dolgában.

A hadügyminiszter konstatálta, hogy a hadügyi vezetőség maga is csak nehéz szivvel lép föl e nagy követelésekkel. De kényszeritik erre a körülmények, amelyek elengedhetlen kötelességévé teszik a hadvezetőségnek, hogy számoljon azzal az átalakulással, mely ez idő szerint a fegyverzés és a hadfelszerelés tekintetében folyamatban van és a melylyel eddigelé kellő eszközök hiján nem számolhatunk olyan mértékben, a minőben azt a monarchia harcképessége megköveteli.

A követelések nagysága az ágyukérdésből ered. A mint az a legutóbbi delegációs tárgyalásokból tudva van, a tábori ágyu rendszerének kérdése a döntésre megérett. Ma csak szükebb választásról van még szó azok közül az ágyutalprendszerek közül, melyeket a csapatoknak e legutóbbi napokban átadott próba-ütegek felmutatnak. Az uj tábori ágyuk költségei 165,000.000 koronát tesznek, 1904-re azonban csak 15 milliónyi részletet kér a hadügyminiszter arra a célra, hogy a nagyban való előállitás előkészületeit megtegye. Hangoztatta azt is, hogy a mi régi anyagunk és hátramaradt lőszerkészletünk folytán az uj felfegyverzést 2½—3 év alatt végre kell hajtani. Csak azt teszi ehhez hozzá, hogy egy ilyen fölfegyverzés minden államban aggasztó mozzanata szokott lenni a harcképesség gyengeségének és éppen ezért e gyengeség időpontjának lehető gyors tulhaladása végett az uj fölfegyverzést minél gyorsabban szokták végrehajtani. Ebből önként következik, hogy az évi részleteket olyan magasra kellett szabni, hogy azok a pénztári készletekből nem voltak fedezhetők.

Hogy a roppant teherre most okvetlevül szükség van-e, arra is megadja a hadügyminiszter a felvilágositást. Elismeri, hogy mint a külügyi exposé kifejti, a háboru veszedelme nem fenyeget bennünket. De a hadügyi kormány még sem tekinthet el attól, hogy manapság a világot hatalmas érdekkérdések uralják s ha a vezető körök a legnagyobb mértékben törekszenek is a támadható ellentéteket elsimitani s ez által a békét fentartani, a könnyen lángra lobbanó közvéleménynyel is olyan mértékben kell számolni, mint azt egy delegátus helyesen jelezte, hogy annak hatása alól még a vezető államférfiak sem vonhatják ki magukat.

Bármiképpen történjék is, a világ egyik hadügyminisztere sem járhat el másképpen ma, mint hogy olyan hadikészültséget teremt, hogy az illető állam bármilyen hirtelenül támadó veszedelem esetére is harckészen s fegyverzetten álljon. És ez a miniszter szerint mindaddig nem lesz meg nálunk, a mig el nem határozzuk magunkat a többi, még kis államok mintájára is, a szükséges felfegyverzést beszerezni. Miután az ágyuk beszerzése miatt a hitelmüvelet szükséges, a hadügyi vezetőségnek olyan összegekkel kell rendelkezni, melyen minden szükséges anyagot beszerezhessen, melyeknek a beszerzése a hirtelen támadó veszély esetén lehetetlen volna s a harckészséget megakasztaná.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli ½6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken délt ől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este ½6-tól ½8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Személyi hir.** Dr. Schack Béla kereskedelmi iskolai főigazgató tegnap Nagybecskerekre érkezett és megszemlélte a felső kereskedelmi iskolát. A főigazgató az iskola ügyeivel teljesen meg volt elégedve s elismerését fejezte ki ugy Knyaskó Lajos igazgatónak, mint az intézet tanári karának.

— **Az uj királyi ügyész.** A nagybecskereki kir. ügyészség most megkapta uj vezetőjét. A király ugyanis az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Boross Dezső kassai alügyészt a nagybecskereki kir. ügyészséghez ügyészszé nevezte ki.

— **Birósági kinevezés.** A király a m. kir. igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Bernhard Károly lugosi törvényszéki jegyzőt a pancsovai törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

— **A reformátusok pünkösdje.** Az ev. református templomban a pünkösdi ünnepeken az első napon d. e. 10 órakor Szalay József lelkész prédikál, konfirmál és uri szent vacsorát oszt. A második napon hétfőn d. e. 10 órakor dr. Eördögh Árpád a magyar külmisszió szövetség elnöke mond egyházi beszédet.

— **Elhunyt plébános.** A csanádi egyházmegyének gyásza van. Mint ugyanis részvéttel értesülünk, egyik legnépszerübb, legrokonszenvesebb lelkésze, Kurtz József mokrini plébános tegnapelőtt életének 61-ik évében, közel 34 évi lelkészi működése után elhunyt. A megboldogult Nagy-Őszön született és 1870-ben szenteltetett pappá. Mint segédlelkész működött Eleken, Versecen, Orcyfalván, Perjámoson, Nagy-Jécsán, Temes-Kubinban és Pankotán, 1884-ben Mokrin hitközség plébánosává neveztetett ki, hol ezen idő óta közmegelégedésre szolgálta egyházát. Temetése tegnap délután ment végbe az egész község általános részvéte mellett. A megyés püspök a plébánia ideiglenes vezetésével Lischerong Mátyás ottani segédlelkészt bizta meg.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az öreg ur leánya.

Nem mondom el, miket beszéltek a kis városban, amikor Róza kisasszony, Kavics Róza összepakolta mindenét, bútorait, ruháit, ingóságait, kivette a takarékpénztárból szép summa pénzét, amelybe már benne volt az emeletes házának ára is és hátat forditott szülőhelyének. Nem indult hóditó utra, szerencsevadász udvarlók gyülőhelyeire, fürdőbe, mulatóhelyre: ugy sem hódithatott volna meg a maga személyével senkit sem. A pénzét meg jól meg tudta védeni eddig is minden rablószándék ellen. Ötvennyolc vagy ötvenkilenc éves: mint a fának évgyürüi, ugy mutatják az ő arcának szaporodó ráncai éveinek sokasodását: csakhogy ő nem titkolhatja el, mint a fa; mert az ő ráncainak gyürődését mindenki szabadon láthatja.

Egész életét itt töltötte a kis városban. Nagy elhatározás egyszerre hátat forditani a megszokott házaknak, utcáknak, kerteknek, a megszokott embereknek, hangoknak. Még a piszok is festőiség azon a helyen, ahol mindig látjuk; eltünése a mulandóságot juttatja az ember eszébe.

És az öreg kisasszony mégis rátökélte magát, hogy otthagyja szülővárosát. Vissza sem tér többé, legalább lakni soha. Azért adta el a házát, azért szakitott szét minden láncot, mely odakötötte, egyetlen sirdombon kivül, amelynek ápolásához azonban nem kell okvetlenül az ő jelenléte. Majd lejön évenkint egyszer, halottak napján; mert hálája parancsolja neki. De akkor is csak behajtat a vasutról a temetőbe s ha látja, hogy minden rendben van, indul rögtön vissza. Még ebédre sem marad ebben a városban. Letett egy nagyobb alapitványt a város pénztárába; a tanács elvállalta, hogy gondoskodni fog a sir fentartásáról és esztendőnkint földiszitéséről, kivilágitásáról. Hogyne gondoskodott volna. Háromszor annyi marad tisztán a kasszának, mint amennyibe az egész gondozás kerül.

A sirban egy öreg ur piheni ki hosszu életének csekély fáradalmát. A gazdag Panzinger Tamás, aki végrendeletében, mert semmiféle atyja-fia sem volt már, minden vagyonát fogadott leányának, Kavics Rózának hagyta.

— Értjük, nevettek hangosan a kisvárosiak. Tudjuk, micsoda nevelt leánya volt. Értjük.

Ezzel a megjegyzéssel nevették ki Róza kisasszonyt a városból.

Mondom, nem árulom el, miket beszéltek azután, hogy már odább költözött el a szomszédos nagyobb városba.

De mert nem keveredik többé a gonosz nyelvüek közé, nem is érzi, ha esztendőnkint egy imádságra vissza visszatér, miképpen rágódnak rajta.

Pedig igazán fogadott leánya volt a megboldogultnak. Kezet csókolt volna neki reggel, este, ha az megengedte, vagy ő nem restelte volna.

Panzinger még a felesége életében fogadta örökbe. Egy özvegy szabónénak az árvája volt. Lehetett talán tizenegy éves. Panzingerék pedig fiatalok, de már tiz éves házasok. Mindenük meg volt, ami kellett, jó módjuk, egészségük, tiszteletük, családi békességük, ami nem olyan mindennapi dolog. Csak egy vágyuk nem akart teljesedni, ami nélkül nagy hija volt boldogságuknak, azaz, hogy miatta nem érezték magukat boldognak: a gyermek. A tiz év elegendő volt arra, hogy örökre leszámoljanak ezzel a vágyukkal. Nem fogott már reményükön az ismerősök mesebeszéde, hogy ime, tudnak ők olyan embereket, akiknél még tovább kimaradt az Isten áldása; Panzinger nem hitte, hogy a bibliai Sára fel fog támadni az ő feleségében.

Ez nem igazság. Szegény embereknél, akik darán, üres főzeléken, kukoricakásán kénytelenek nevelni csemetéiket, ugy szaladgálnak az apróságok, mint a házi nyulak. Náluk meg kong a ház, üres a szoba. Bántotta a szomszéd gyermekek zsivaja, nem mintha haragudott volna a lármájukra, vagy zavarták volna foglalkozásukban, hanem mert nem az ő házát verték fel a lármával.

— Éppen ilyen kis leányról ábrándoztam, — mondogatta, — amikor örökbe fogadták az árvát.

A város, amelynek nyakán maradt az apátlan-anyátlan gyermek, nem kinálgatta sokat. Hallotta nem egyszer a polgármester, hogy Panzinger ur mennyire sóhajtozik egy kis kenyérpusztitóért: felszólitotta, hogyha jót akar tenni s talán öröme is telnék benne, vegye magához. Megtette szivesen.

A jó ember Németországból került hozzánk fiatalon. Hogy mi volt, azt már nem emlegették; talán kereskedő. Valami nagy örökség maradt rá, attól fogva nem szorult többé rá, hogy dolgozzák. De teljesen megmagyarosodott, még azt is majdnem elfelejtette, hogy valaha német volt. A város ügyeiben szivesen részt vett; mert enélkül megpenészedett volna. Ha szükséget kellett enyhiteni, égetteket talpra állitani, nyomorultakat ruházni, gyógyitani, a városért áldozni: beállott az első sorba. Hogy gimnáziumot kapott a kis város, abban is neki volt fő része; több ezer forinttal kezdte meg

— **Temetés.** Ma délután temették el óriási részvét mellett a szerb jótékony nő-egylet boldogult elnöknőjét Kuzman Muncsicsné urnőt. A temetés fényes egyházi szertatással folyt le, a melyet az ujvidéki g. kel. szerb püspök Sárits Mitrofán képviseletében Vidiczky György archimandrita, zárdafőnök és a temesvári szerb püspök képviseletében Straits György helybeli főesperes végzett diszes papi segédlettel. A temetésen nagy közönség vett részt s eljött az ujvidéki szerb gimnázium képviseletében Pusibrk igazgató, Lotics Lyubomir ker. tanfelügyelő, képviseltette magát a zombori tanitóképezde igazgatósága, az összes nagybecskereki jótékony egyesületek s más számos testület és intézet. A gyászházban a szerb nőegylet nevében Puts Frigyesné, szül. Szávits Olga urnő méltatta az elhunyt érdemeit.

— **Tanitó gyülések.** A „Délmagyarországi Tanitó-Egyesület nagybecskereki fiókköre" f. évi május hó 26-án délelőtt 10 órai kezdettel Katalinfalván az állami iskola tantermében tartja meg idei tavaszi közgyülését. A gyülés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. A „phonomimikai" olvasástanitási módszer. Gyakorlatilag is bemutatja Szalayné Schiller Teréz nagybecskereki állami tanitónő. 3. „Az iskola az alkoholizmus elleni küzdelemben." Előadó: Szalay József nagybecskereki ev. ref. lelkész, mint vendég. 4. A „Bertalan-féle történelmi térkép használata." Gyakorlatilag bemutatja Hollinger János katalinfalvai állami igazgató-tanitó. 5. Elnöki javaslatok az idei egyetemes tanitógyülés tételeire vonatkozólag és pedig: a) a tanitók fizetésének rendezése; b) a nyugdijtörvény módositása; c) a népiskolai törvény reviziója és a szolgálati pragmatika; d) a magyar nyelv tanitására vonatkozó törvényes intézkedések; e) népnevelési egyesületek tárgyában. 6. Folyó ügyek. 7. A pénztárnok jelentése. 8. Elnöki jelentés. 9. Esetleges interpellációk. 10. Tisztujitás. 11. Inditványok. A közgyülést megelőzőleg 8½ órakor d. e. választmányi ülés. Este 8 órakor jótékonycélu táncestély a község nagyvendéglőjében.

A délmagyarországi tanitók egyletének pancsovai fiókja e hó 14-én tartotta meg rendes tavaszi közgyülését a glogoni községi iskola tanácskozó termében, ahol ez alkalommal mintegy 150 tanitó, tanitónő és gyermekkertésznő gyült egybe. Karner János a fiókegyesület elnöke magasszárnyalásu beszédben emlékezett meg Jókai Mór, az elhunyt nagy költő érdemeiről, majd Schwanfelder Rikhard igazgató-tanitó üdvözölte a közgyülést a helyi bizottság nevében. Ezután Gyorgyevics Miklós az egyesület alelnöke emelkedett szólásra s tudatta a közgyüléssel, hogy Karner már 25 év óta ügybuzgó elnöke az egyesületnek s miután megemlékezett annak negyedszázados érdemeiről, az egyesület nevében meleg hangon üdvözölte őt, egyszersmint inditványozta a közgyülésnek, hogy derék elnökük érdemei jegyzőkönyvbe iktattassanak. A közgyülés az inditványt egyhangu lelkesedéssel elfogadta, majd Lambrecht Péter inditványára Karnert az egylet diszelnökéül megválasztotta. Ezután Sztodola Pál inditványára a közgyülés elhatározta, hogy Karner 25 évi elnöki müködésének elismeréseül az országos Eötvös-alapitványnál, egy „Karner János"-ról nevezett 200 koronás alapitványt létesit. Miután az ünnepelt meleg szavakban megköszönte az ovációkat. Az előadások során Jelinka János beszélt a socializmusról igen érdekesen, majd Heim Alajos értekezett a „Nevelésről a nevelőknek" cimü tételről. Több folyó ügy elintézése után a tisztikar megválasztására került a sor. Elnöknek egyhangulag és nagy lelkesedéssel Karner Jánost választották meg, alelnöknek Gyorgyevics Miklóst, jegyzőnek Jovanovics Dömét, pénztárosnak pedig Lemle Rezsőt. Délután 2 órakor banket volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el, este pedig táncmulatságot rendeztek, amely a legjobb hangulatban a kora reggeli órákig tartott.

— **Halálozások.** Részvéttel vesszük a hirt, hogy a délvidék egyik közbecsült családjának tagja, fényi Mocsonyi Géza Nizzában 60 éves korában meghalt. A megboldogult keveset tartózkodott Magyarországon, az év legnagyobb részét a külföldön töltötte. A holttestet Fényre szállitják, hol a családi kápolnában felravatalozzák és pénteken helyezik örök nyugalomra.

Pancsováról jelentik, hogy Roskulec György nyug. cs. és kir. főhadnagy a napokban Réva-Ujfalun 64 éves korában elhunyt. A megboldogult hosszu éveken keresztül buzgó elnöke volt az ottani kaszinó-társulatnak s tagja a román irodalmi társaságnak s mint ilyen általános tiszteletnek örvendett. Temetésén a rokonságon kivül nagyszámu gyászoló közönség vett részt.

— **Az ifjusági egylet mulatsága.** A nagybecskereki ifjusági egyesület junius 5-én a kincstári erdőben nyári mulatságot rendez. A rendezőség nagy buzgalommal készül a mulatságra s rendkivül gazdag programmot állitott össze, melyben a football versenytől a konfetti dobálásig mindenféle szórakozásban lesz része a közönségnek.

— **Adomány.** Deutsch Márton kereskedő ma 3 koronát küldött be szerkesztőségünkbe a szegény iskolás gyermekek számára. A pénzt rendeltetése helyére juttattuk.

— **A pancsovai kiállitás.** Mint Pancsováról irják, Mattanovics Adolf polgármester vezetésével e hó 24-én a Pancsován rendezendő gazdasági és iparkiállitás ügyében küldöttség megy fel Budapestre a miniszterelnökhöz, továbbá a kereskedelem és földmivelésügyi miniszterhez.

— **Öngyilkosok.** Egyszerre két öngyilkosság hirét is vesszük Pancsováról. Rech Éva 60 éves pancsovai lakosnő tegnap délelőtt az ottani róm. kath. temetőben ismeretlen okból megmérgezte magát s rövid idő alatt meghalt. A másik öngyilkos Sterio Deszanka nevelőnő, aki tegnap reggel a selyem-gyár közelében a Temesbe ugrott, szerencsére azonban egy Spitz János nevü halásznak sikerült őt megmenteni. Az öngyilkos szándéku nevelőnőt a városi kórházba szállitották.

— **A polgári dalegylet estélye.** A „Nagybecskereki polgári dalegylet" junius hó 1-én (szerdán) Osvald Antal egyleti karnagy vezetése alatt, a Szücs-féle vendéglő helyiségeiben, ének, tréfás előadások és tánccal egybekötött zártkörü kedélyes-estélyt rendez. Belépő-dij: személyenként 80 fillér, előre váltva 60 fillér. Kezdete este 8 órakor. Az estélyen szerepelnek Schäffer Katalin, Gombár Balázs, Ludvig Károly, Bukovácz János, Szoszna Károly és Szkok György.

— **Az orfeumból.** Tegnap este ismét szép közönség előtt tartotta második előadását a kaszinókertben az itt időző elite orfeum-társulat s a szereplők általános tetszés mellett adták elő programm-számaikat. Ma este 8 órakor ismét tart előadást a kaszinókertben a társulat.

— **Az országos vásár.** Ma vette kezdetét Nagybecskereken a május havi országos vásár, amelyre tömegesen hajtottak fel állatokat. Délig összesen 3463 szarvasmarhát, 2649 sertést és 1800 juhot hajtottak fel. Ami az árakat illeti, a szarvasmarhák ára normális, a sertések és malacok azonban nagyon drágák. Az első minőségü ökrök párja 700—800 korona, a másodminőségüeké 600—700 korona. Nyugati faju tehenek darabja 200 és 350 korona között váltakozik, magyar faju tehenek darabja 160—220 korona. Kocák párja 200—240 korona, fias kocák darabja 160—200 korona, süldők párja 40—50 korona, malacok párja 20—30 korona, a juhok párja pedig 40—48 korona. A szarvasmarha vásárt holnap folytatják. A lóvásár szombaton kezdődik, kirakó vásár pedig vasárnap lesz, amely az eddigi jelek szerint szintén jól fog sikerülni.

Irodalom és müvészet.

* **A Nemzeti Szalon mükiállitása.** A első nagybecskereki mükiállitás immár teljesen elrendezve várja a megnyitás fényes ünnepélyét, a mely szombaton délben 12 órakor megy végbe. Rubovics mütáros igen derék munkát végzett, bár a kiállitás világos és célszerü helyiségei nagyon megkönnyitették a munkáját. Most már minden festmény és szobor a kellő megvilágitásban és elhelyezésben dicséri a magyar képzőmüvészetet, melynek a szombati vernissage kétségtelenül fényes diadala lesz.

A kiállitáshoz Déry Béla festőmüvész, a Nemzeti Szalon titkára alkalmas tárgymutatót szerkesztett, mely a kiállitáson 20 fillérért lesz kapható és tartalmazni fogja nemcsak a mü cimét és a müvész nevét, hanem a mütárgy eladási árát is. Ebből a katalogusokból tudjuk meg azt is, hogy 20 koronás értékü mütárgyaktól 30,000 koronás alkotásokig válogathat tetszése szerint az, aki lakását vagy termeit előkelő müvészi termékekkel akarja disziteni és gazdagitani.

A kiállitás részletes ismertetésével lapunk hétfői számában foglalkozunk, melyre előre felhivjuk olvasóink szives figyelmét.

A kiállitás megnyitására ma reggel küldték szét a Torontálvármegyei Magyar Közmüvelődési Egyesület diszes meghivóját.

---

az alap gyüjtését. Elég jó példa volt, hogy a többiek megerőltessék magukat. Megörökitették érte a nevét az uj épület falán, márványtáblán.

Hanem a szerelem puszta virág maradt a számára. Éppen az ilyen jó fajtának kellett magvaszakadtá válni.

A kis leány egypár év alatt gyönyörüen kifejlődött a jó módtól. Mint a fekete földbe átültetett virág duzzad, bokrosodik szemlátomást.

Tizenhétéves korától fogva nem lett volna nyugta az egymás hátán törtető fiatal emberektől, ha nevelőanyja nem őrizte volna hét lakat alatt még a báli teremben is. Igézett a szépségével is, de a tapasztalt nevelőanyja azt is látta, hogy aranyos szárnyai tüzelik sovár pillantásokra a vetélkedő fiatal urakat. A leány elég okos volt, hogy nem kellett erre külön figyelmeztetni. Talán nagyon is okos. Kész rablót látott minden táncra kérőben.

Huszonnégy éves korában sem jutott még eszébe, hogy innen maradhat az asszonyok mesgyéjén, ha rendre elriasztja a fiatal embereket. Lassan-lassan a legönzetlenebb szerelem is megdermedt előtte, mintha Meduza-fej lenne az ő kecses szőke feje.

— Mit akar? Talán nagyra van a ráváró vagyonnal és nem adja alább egy mágnásnál? No, jól járhat vele. Tudja mindenki, hogy csak alacsony bokor a családfája. Vagy talán az a sárkány nevelőanyja nem engedi ki a körmeiből? Ugy lesz nyilván, mert őrzi lépten-nyomon. Talán még azzal is megfenyegette, hogy mindenből kitudják, ha el meri őket hagyni hálátlanul. Szörnyü zsarnok az ilyen gyermektelen asszony. Irigy.

Egy elutasitott kérő nem fékezhette haragját és odadobta ezt a vádat, hadd nyiljék meg a szeme, ha még nem tudna róla.

Róza jót nevetett.

Az én jó anyám magát is feláldozná, hogy boldoggá tehessen. Hálás fogadást tettem, hogy nem hagyom el. Ha akarnám, férjhez mehetnék bármikor; még kelengyémet is elkészitették. Érti, uram? De nem megyek. Egyáltalában nem megyek férjhez. Hagyjanak békében.

Hanem amikor Panzingerné nemsokára meghalt, akik még megmaradtak legénynek a sok kérő közül, nem gyürhették le azt a meggyőződésüket, hogy mégis csak az asszony parancsolta le a félénk leányt a házasságról. Ne beszéljenek tiszta áldozatról, amelyhez semmi érdek sem fér. A legtisztább lángban sem látja a közömbös sem, hogy mi sárgitja. Panzinger is érintgette:

— Látod lányom, örökre nem maradhatsz magad. Én is meghalok majd. Elmegyek az öregem után. Össze szoktunk, együvé tartozunk. Mi lesz akkor veled? Pénzed lesz ugyan; de nem jó ám, ha ugy áll egy nő a világban, mint az ujjam. Van egy nagyon tisztességes fiatalember . . .

— Nem bánom — vágott közbe a leány. — Még sem megyek hozzá. Azaz . . .

Megfogta Panzinger kezét. Reszketett. Szemébe nézett komolyan; alig birta az kiállani szuró tekintetét.

— Ha apám követeli, ha parancsolja . . .

És vibrálva megszakadt a szava.

— Én? — kiáltott az öreg. — Én nem parancsolom. Ments Isten! Nem avatkozom bele. Azt teszed a sziveddel, ami neked tetszik.

— Köszönöm, apuskám, köszönöm — felelt a leány nevetve. — Tudja, ha még olyan volna, mint maga . . .

— Ugyan mit beszélsz, te hóbortos?

Felugrott Panzinger és felkapta pipáját a zongoráról, loholt ki a kertbe.

Leült a nagy gesztenyefa alá. Ezuttal lefelejtette magával vinni az ujságot. Táncol a kert is előtte, hogy ne táncolnának a betük?

Hogy nézett az a leány! És mit is mondott? Ostobaság. Tréfált. De ha igaz lenne! Ha mégis megszerette őt.

Hess, hess.

— Semmi — motyogta. — Ostobaság. Nem engedem többé szóhoz. Pedig, pedig . . . Oh jaj! Ezek a lányok bolondok. Csak addig ér a szemük, ameddig a mát látják. Egy, két, három esztendő boldogság. Jön az öregség . . . Akkor volna legszebb. Vagy ő bolondul meg, vagy én emésztem el magam . . . Ná, ná!

A leány sem merte többé még tréfából sem pedzeni, hogy milyen férfihoz menne, ha menne.

Talán még haragszik is rá az apja?

És még békiteni sem meri!

Az ő ajkát a lélek hősiessége zárja le; a férfiét a jövő félelmének gyávasága.

Igaza van, hogy a leány a mát nézi. De ő már fél a holnaptól, a holnap bizonytalanságától, félrelöki az utjából a nyiló boldogságot. Hiszen még nem is deres, piros az arca, könnyü a járása, feszül a karja . . . De holnap, holnapután.

És huzzák tovább, tovább az életet. Elég a boldogságból a fülemile-dal, mely a magas fa ágról zeng le hozzájuk. Egyikük sem meri utána csattogni . . .

Hanem a kisvárosiak nyelve még a sirba is leér. Mert az emberek még azt sem hiszik sokszor, amit megérintenek. A kéz és a megfogott tárgy között még mindig lehet egy kis — piszok.

Sziklay János.

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háboru.

Dalni felrobbanása.

Budapest, május 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Csifuból táviratozzák, orosz szökevények, a kik kedden elhagyták Dalnit, megkisérelték a hajójavitó és a rakodópart felrobbantását, ami azonban nem sikerült, de a taljenvani rakodópartot elpusztitották.

A japánok előnyomulása.

Budapest, május 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Angol jelentések szerint Niucsvang felé nagy japán sereg nyomul előre.

Országgyülés.

A képviselőház ülése május 19-én.
— Távirati tudósitás. —

Budapest, május 19.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, a melyen elfogadták a Szegeden felállitott középitési tanács hatáskörének meghosszabbitásáról, továbbá a Wimpfen és a Trautenburg grófoknak örökös főrendiházi tagságáról szóló törvényjavaslatokat.

Ezután áttértek a beruházásról szóló törvényjavaslat tárgyalására. A javaslatot Heltai Ferenc ismertette kiváló szakértelemmel.

Utána Komjáthy Béla a Kossuth-párt, Ernst Sándor a néppárt és Szederkényi Nándor az Ugron-párt nevében szólaltak fel és valamennyien kijelentették, hogy a törvényjavaslatot pártjaik nevében elfogadják.

A Ház ezzel részleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot.

Kihallgatás a királynál.

Budapest, május 19. (A „Torontál“ eredeti táv.) Ma délelőtt az általános királyi kihallgatáson megjelent Szivák Imre is, leányával, Margit alapitványi hölgygyel, hogy alapitványi hölgygyé való kinevezését megköszönje a királynak.

Főhercegi vendégek Szombathelyen.

Budapest, május 19 (A „Torontál“ eredeti távirata) Mint Szombathelyről jelentik, ott pünkösd hétfőjén jótékonycélu katonai ünnepély lesz. Az ünnepélyen részt vesznek: Frigyes főherceg, Izabella főhercegnő és három leánya: Mária Henriette, Gabriela és Izabella főhercegnők.

A delegáció.

Budapest, május 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az osztrák delegációban ma délelőtt a költségvetési albizottság ülést tartott, amelyen a külügyminiszteri előirányzatra vonatkozó jegyzőkönyvet hitelesitették s elfogadták a zárószámadásokat, Bosznia költségvetését és a tengerészeti költségvetést, a rendkivüli tételek kivételével.

A kvóta-bizottság tagjai.

Budapest, május 19. (A „Torontál“ ered. táv.) A képviselőház holnapi ülésén választják meg a kvóta bizottság tagjait.

A vasuti sztrájk utóhangjai.

Budapest, május 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Nyitráról táviratozzák, az ottani rendőrség most fejezte be a nyitrai vasutasok sztrájkja ügyében a vizsgálatot. A vizsgálat során 96 embert hallgattak ki s konstatálták, hogy Nyitrán nem történt törvényellenesség s a vasutasok csendben várták a forgalom megnyitását s bünvádi cselekmény sem fordult elő.

A rágalom öl.

Budapest, május 19. (A „Torontál“ ered. táv.) Mint Fiuméből jelentik az ottani Viaggi Parogi-féle irógép- és fonografüzlet tulajdonosa mellbe lőtte magát. Állapota sulyos, de nem halálos. Öngyilkossági kisérletének okát azzal magyarázzák, hogy baráti körben tegnap délelőtt azon panaszkodott, hogy valaki rágalmakat szit ellene és becsületét akarja bemocskolni.

Határidő-üzlet.

Budapest, május 19. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyobbrészt csökkentek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (májusra 1904.) . . .	— — —
Buza (októberre 1904) .	8.34— —
Tengeri (májusra 1904.) . .	5 20— —
Zab (májusra)	5.50 — —
Zab (októberre)	—— —
Rozs (májusra)	6.66 — —
Rozs (októberre)	—— —

Alibunári főszolgabirótól.

1508/1904. 408—3.1

Pályázati hirdetmény.

Az alibunári járásban lévő ferdinándfalvai jegyzői állás nyugdijazás folytán üresedésbe jutván, ezen állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket hozzám f. évi május hó 31 éig nyujtsák be.

A jegyzői állással következő javadalmazás van összekötve:

1200 korona fizetés,
120 kor. anyakönyvvezetői tisztelet-dij,
3 öl kemény tüzifa,
4 szobából és mellékhelyiségekből álló természetbeni szabad lakás,
800 □-ölnyi házhely és kert haszonélvezete.

Szabályrendeletileg megállapitott dijak a magánmunkálatok után.

Alibunár, 1904. május 13.

Radonits,
főszolgabiró.

3485. szám. tkv. 1904. 404—1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a m. kir. kincstár képviseletében a nagybecskereki kir. kincstári ügyészség végrehajtatónak Tóth Gergely, Tóth János lukácsfalvai és Tóth Antal felsőmuzslyai lakosok végrehajtást szenvedő elleni 1888 korona 44 fillér tőke s jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő Nagybecskerek községi 5267. sz. tjkvben A. + alatt felvett 7663., 7664/340. hrszám alatt 600 négyszögöl beltelek 1181 korona; az ugyanott 8581., 8582/131. hrszám 1200 négyszögöl szántó az I. fordulóban 190 korona; az u. o 8593—8595 37. hrszám szántó a II. fordulóban; 3 hold 1000 négyszögöl 774 korona; és az ugyanott 8602—8604/14. hrszám 3 hold 1000 négyszögöl szántó a III. fordulóban 308 korona kikiáltási árban 1904. évi junius hó 10-ik napjának d. e. 10 órájakor ezen kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapitott kikiáltási áron felül igéretet senki sem tenne, az árverésre kitüzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kivánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10%-át, vagyis 1118 kor. 10 fillér, 219 kor., 377 kor., 430 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. k. m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállitott elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tlkvi irattárában és Nagybecskerek város elöljáróságánál megtekinthetők.

Nagybecskereken, a kir. törvényszéknél, mint tlkvi hatóságnál, 1904. évi március hó 28-ik napján.

Rektorisz.
kir. törvszéki biró.

Rudolfsgnádi ármentesitő- és belvizlecsapoló-társulattól.

Ad 348. szám. 1904. 402—2.2

Árlejtési hirdetmény.

A „Rudolfsgnádi ármentesitő- és belvizlecsapoló-társulat“ belvizlevezető csatornáin létesitendő 13 darab vastartós tégla ellen falas-hid és 7 darab betoncső áteresz épitési munkálatainak vállalati uton leendő biztositása céljából alólirott a következő feltételek mellett 1904. évi junius hó 4-én délelőtt 10 órára Perlaszon, a társulat hivatalos helyiségében tartandó szóbeli és zárt irásbeli árlejtést hirdetek.

1. Az árlejtésen csakis az épitési ipar gyakorlatára hatóságilag jogositott magyar honpolgár vehet részt.

2. Ajánlat csak a fent nevezett összes munkálatra tehető.

3. Az ajánlat benyujtása alkalmával az összesen 30.957 kor. 58 fillérre előirányzott összeg 5%-a, azaz 1548 korona készpénzben takarékbetét könyvecskében vagy óvadékra alkalmas állampapirban a társulat pénztáránál a versenytárgyalás napján leteendő; a bánatpénz az el nem fogadott ajánlatok benyujtóinak a versenytárgyalás napján kiadatik, az elfogadott ajánlat benyujtója pedig azt 10%-ra, vagyis 3096 koronára tartozik kiegészíteni, amely összeg a megkötendő szerződés értelmében, mint jótállási biztositék a munka befejezéséig a társulat pénztárába vissza fog tartatni.

4. Szerződési minta, valamint az általános feltételek és a hidak s átereszek részletes tervezete Perlaszon a társulat hivatalos helyiségében megtekinthetők.

5. Az irásbeli ajánlatok alólirottnál zárt boritékba lepecsételve, „Ajánlat“ feliráss al adandók be s a zárt ajánlatoknak felbontása előtt ki-ki még szóbeli ajánlatot is tehet.

7. A társulat fenntartja magának a jogot arra nézve, hogy az ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlati árra, szabadon választhat.

8. Általános tájékozásul kiköttetik, hogy az összes hidaknak és átereszeknek a folyó 1904. év október hó 15-ére készen kell lenniök.

Perlasz (Torontálmegye), 1904. évi május hó 16-án.

Bílecz József,
társulati igazgató-főmérnök.

79706/FIV. 1904. sz. Magy. kir. államvasutak.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m.: bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérnemüek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Budapest keleti pályaudvar állomáson 1904. május 20-án d. e. 9 órakor.

Fiume állomáson 1904. május 24-én d. e. 9 órakor.

Kis-Czell állomáson 1904. május 27-én d. e. 9 órakor.

Budapest, 1904. május hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Sarg-féle Glycerin-Szappan szilárd és folyékony a bőrt fehérré és gyöngéddé teszi. Mindenütt kapható.
Sarg-féle Glycerin-szappan
ugy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkitünőbb tisztitó-szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schaudlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.
(96—42.18)

Akár szép idő, akár esik!

Fővárosi Elite-Orfeum.

Ma csütörtökön, 1904. május hó 19-én

visszavonhatatlanul

bucsu-előadás

a Kaszinó kerthelyiségében.

SZILÁGYI ELEMÉR

nőimitátor, Magyarország egyedüli hölgyutánzója.

BARKAY és NEUMANN

szenzációs szólómüsorral.

Az előadás záradékául

KACAGTATÓ BOHÓZAT.

Kezdete 8 órakor. Belépő dij 1 korona.

Számos látogatásért esd: **Grünau Poldi,** igazgató.

400—4.4

Alapittatott 1895-ben

Pierre János

Első nagybecskereki mü-, selyemfestő- és vegytisztító intézete

Mária Terézia-utca 2008. sz. saját házában.

Fiók-üzlet: Kurländer-udvar Gizellapart.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy korszerüen felszerelt mühelyem következtében ma már a legfokozottabb igényeknek is megfelelhetek. Elvállalok festésre és tisztitásra uri- és egyenruhákat, női- és gyermek-diszruhákat, végárut, bársony, selyem, brokát, aranybeszövött vagy himzett munkákat, csipke- és szövet-függönyöket butorszöveteket, keztyüt, nyakkendőket, napernyőket stb. egészben vagy fejtve báli kelengyéket tisztitásra és fehéritésre. Nem kimélek semmiféle áldozatot, hogy az eddig irányomban tanusitott jóakaratu pártfogást továbbra is kiérdemelhessem és ezután is azon leszek, hogy ugy pontosság, mind rendes kiszolgálással azt fentarthassam.

Vidéki megrendelések gyorsan és jutányosan eszközöltetnek.

Csomagolás saját árban számittatik.

Maradok kiváló tisztelettel:

344—6.4 **Pierre János.**

Csene járás főszolgabirájától.

1506. szám. 1904. 406—3.1

Hirdetmény.

A csenei járási uti bizottság 1903. évi február hó 21-én hozott határozatában kimondotta, hogy a kiépitetlen Tamásfalva—öregfalui járási közut 0—8 kilométer összesen 6 kilométert kitevő utszakaszát lukareci bazalt vagy borossebesi trachit törtkövel kiépitteti, az építési és hengerelési előirányzott összeg 63.732 koronát tesz ki.

Az ajánlat külön a lukareci bazalt és külön a borossebesi trachitra adandó be.

A fent emlitett munkálat foganatositása céljából 1904 évi junius hó 1-ső napján d. e. 10 órakor a csenei főszolgabiró hivatalos helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a vonatkozó zárt ajánlataikat a kitüzött nap 10 óráig alulirott uti bizottsági elnöknél annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak véletni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó müszaki müvelet és részletes feltételek a hivatalos órákban a járási főszolgabirói hivatalnál megtekinthetők.

Csene, 1904. évi május hó 17-én.

Uzbasich Gáspár
főszolgabiró,
uti bizottsági elnök.

Naponta frissen vágott

spárga (Spargel)

Kurländer Imrénél

tüzifaraktár

Korona-utca 585. szám.

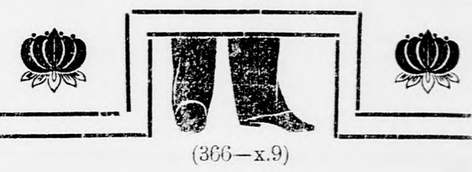

(366—x.9)

Sok pénz!

400 koronáig kereshetnek minden rangu egyének havonkint, rizikó nélkül mellékkereset gyanánt. Bővebbet „A. B. 34." alatt Annoncen-Bureau des „Merkur" Stuttgart, Schwabstrasse.

(383—5.5)

Van szerencsém Nagybecskerek és vidéke n. é. közönségének tudására adni, hogy

pünkösd-vasárnapján

Torontálmegye általánosan elismert legszebb mulatóhelyét, a **bégaszentgyörgyi parkot** megnyitom.

13 évi vendéglősi működésem Temesváron, Búziáson és Bégaszentgyörgyön elég biztositékot nyujt arra, hogy mint eddig, ezután is megnyerjem a n. é. közönség bizalmát és jóindulatát.

Olcsó és izletes konyha, polgári árak mellett.

Csak köbányai sör, fehértemplomi és magyarádi borok kimérése.

A vendéglő mindennap reggeli 5 órától kezdve nyitva van.

Vasár- és ünnepnapokon d. u. 1/24—7 óráig hangverseny, — este 1/29—12-ig tánc, belépti dij nélkül.

Minél több látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

KRIEGER JÓZSEF

vendéglős,

a nagy vendégfogadó tulajdonosa

BÉGASZENTGYÖRGY.

407—3.1

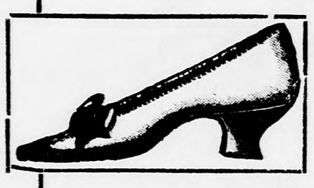

PÜNKÖSDRE!

Férfi czipő szürke vitorlavászonból, könnyü és elegáns	frt —·90
Női czipő szürke vitorlavászonból, fürdőhelyekre és séta czipőnek	„ —·80
Női bőrczipő rendkivül kényelmes façon	„ 1·30
Gyermek czipők fekete és szines	„ —·80
Leány czipők fekete és szines	„ 1·30
Alkalmi czipők lakkból	frt 1·50-től feljebb
Finom bőr kivágott	„ 1·— „ „

Idény ujdonságaink czipőárukban a legegyszerűbb és a legelegánsabb kivitelben kiváló minőségük és eddig el nem ért olcsóságuk folytán általános elismerésben részesülnek.

„TURUL"

CZIPŐGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG,

A KONTINENS LEGNAGYOBB CZIPŐGYÁRA TEMESVÁROTT.

Főraktár: **NAGYBECSKEREK, főutcza, Herzfeld-féle házban.**

278e - 5.4 (18) (VI.)

1000 MUNKÁS ÉS HIVATALNOK. HETI GYÁRTÁS 15000 PÁR CZIPŐ. 90 SAJÁT RAKTÁR.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.